

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף קמב

למדנו במשנה שנוטל אדם את בנו והאבן בידו, וזה לא כדברי רבא שהמוציא תינוק חי עם כיס חייב על הכיס. הגמרא מעמידה את המשנה בתינוק שיש לו געגועים על אביו, שאם לא יטלנו הוא יחלה, ולכן התירו לו ליטלו כשהאבן בידו. אבל אם בנו מחזיק בדינר אסור לאביו ליטלו, שמא יפול הדינר ויבוא להביאנו בידו.

המוציא את בגדיו לרה"ר כשהם מקופלים ומונחים על כתפו שלא כדרך מלבוש, וכן המוציא את סנדליו וטבעותיו כשהם בידו שלא כדרך מלבוש, חייב חטאת. ואם היה לבוש בהם פטור (ומותר לכתחילה). המוציא לרה"ר אדם ובגדיו עליו וטבעותיו בידיו (= באצבעותיו) כדרך מלבוש, פטור על האדם לפי ש'חי נושא את עצמו', ופטור אף על הבגדים לפי שהם טפלים לו. ואם אחז העליון את בגדיו שלא כדרך מלבוש, התחתון חייב על בגדיו של העליון. וזה כדברי רבא לעיל שהמוציא תינוק עם כיס בצוארו חייב על הכיס.

למדנו במשנה לעיל שנוטל אדם את הכלכלה והאבן בתוכה: למסקנת הגמרא מדובר בסל שניקב והניח שם את האבן לסתום את הנקב.

למדנו במשנה לעיל שמטלטלים תרומה טמאה עם תרומה טהורה: לדעת רב חסדא רק כשהפירות הטמאים נמצאים מלמעלה מותר לו לטלטל את הכלי שהם נמצאים בתוכו, וישליך את הכל על השולחן ויקח את הטהורה, אבל כשהטהורה מלמעלה הוא יכול לקחת רק אותה ולעזוב את הטמאה. ומדובר בפירות רכים (כגון תותים וענבים) שהוא לא יכול להשליך את הכל לארץ וללקט רק את הטהורה, מפני שהם יטנפו ויתקלקלו.

דין זה נאמר כשהוא צריך לאכול את התרומה הטהורה (= 'טלטול לצורך גופו'), אבל אם הוא צריך את המקום שעליו נמצאת התרומה הטמאה והטהורה (= 'טלטול לצורך מקומו'), מותר לו לטלטל את הכל אף כשהטהורה למעלה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

למדנו במשנה לעיל שלדעת רבי יהודה מותר להעלות את המדומע באחד ומאה (התבאר שם): לדעת רבי יהודה אנו רואים את התרומה שהתערבה בחולין כאילו היא מונחת לבדה ואינה מעורבת, ולכן אין זה תיקון מה שהוא מוציא סאה ונותנה לכהן ובכך הוא מתיר את התערובת באכילה.

סאה של תרומה שנפלה לפחות ממאה סאין של חולין והתערבה בהם, והרי התערובת נעשית 'מדומע' (שאסורה לזרים), ואח"כ נפל מהתערובת הזו לחולין אחרים, לדעת רבי אליעזר מה שנפל מהתערובת הראשונה אוסר את התערובת השניה כאילו נפלה שם תרומה ודאית, ואם אין בתערובת השניה מאה כנגד מה שנפל, כל התערובת השניה אסורה. והטעם הוא, משום שאנו רואים כאילו התרומה מונחת בפני עצמה ואינה מעורבת בחולין. ולדעת חכמים הכל לפי חשבון, כגון אם בתערובת הראשונה התערבה סאה של תרומה בשישים סאין של חולין, ואח"כ נפלה סאה מהתערובת הזו לתוך חולין אחרים, אנו אומרים שרק אחד משישים במה שנפל הוא תרומה, ואם יש בחולין שבתערובת השניה פי מאה ממה שנחשב לתרומה (שהוא אחד משישים ממה שנפל), הרי הוא מוציא מהתערובת השניה כשיעור זה והשאר מותר. והטעם הוא, משום שלדעתם התרומה נחשבת כמעורבת בחולין.

סאה תרומה שנפלה לתוך מאה סאין של חולין והתערבה בהם, ולא הספיק להוציא ממנה סאה (כדי להתירה באכילה לזרים), ושוב נפלה לתערובת זו עוד סאה אחרת של תרומה, הרי התערובת הזו אסורה. ורבי שמעון מתיר את התערובת אם יעלה ממנה כשיעור התרומה שנפלה, לפי שהוא סובר שהתרומה נחשבת כמונחת בפני עצמה והחולין בפני עצמם, וכשנפלה התרומה השניה היא לא מצטרפת לראשונה, אלא היא נופלת לתוך מאה סאין של חולין ומתבטלת בהם.

תרומה שהתערבה במאה סאין של חולין, לדעת רבי שמעון בן אלעזר נותן עיניו (בשבת) בצד זה של התערובת ומייחדו לשם תרומה, ואח"כ אוכל מהצד השני.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

משנה: אבן המונחת על פי החבית (= חבית שבזמנם היתה כמו כד גדול), והוא רוצה להוציא יין מהחבית, מותר לו להטותה על צדה והאבן נופלת. ואם החבית היתה מונחת בין החביות, והוא לא יכול להטותה שמא האבן תיפול על החבית שבצידה ותשבור אותה, מותר לו להגביהה ולהטותה על צדה והאבן נופלת. מעות שמונחות על הכר, מנער את הכר והן נופלות.

כר שהיתה עליו לשלשלת (= דבר מאוס כגון צואה), מקנחו בסמרטוט אבל לא במים לפי שזהו כיבוסו. ואם הכר הוא מעור, נותן על השלשלת מים עד שתכלה, לפי שנתינת מים על עור אינה כיבוס.

גמרא: ההיתר להגביהה הוא רק אם שכח את האבן על פי החבית, אבל אם הניחה שם נעשית החבית בסיס לאבן ואסור להגביהה.

הבורר קטנית ביום טוב, לדעת בית שמאי בורר את האוכל מתוך הפסולת, לדעת בית הלל אם הוא רוצה הוא יכול לברור את הפסולת מתוך האוכל. רשב"ג אומר שההיתר של ב"ה הוא רק כשהאוכל מרובה על הפסולת, שאם הוא יברור את האוכל מתוך הפסולת הוא מרבה בטרחה, אבל אם הפסולת מרובה על האוכל הם מודים שבורר את האוכל מתוך הפסולת, שכיון שהוא לא מרבה בטרחה לא התיירו לו לברור פסולת מתוך אוכל.

משנתנו מתירה להגביה את החבית ולהטותה כדי שהאבן תיפול, לפי שזה פחות טרחה מאשר אם היינו מתירים לו לקחת את האבן בידיו. שהרי אם הוא ירצה להוציא את כל היין מהחבית הוא יצטרך להגביהה ולהטותה על צידה, ונמצא שבכך הוא לא מרבה בטרחה שהרי האבן תיפול ממילא. אבל אם נתיר לו לקחת את האבן בידיו הרי הוא מרבה בטרחה, שהרי אח"כ הוא יגביה את החבית כדי להוציא ממנה את כל היין, ונמצא שהוא טרח גם בהוצאת האבן וגם בהגבהת החבית.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

משנה לעיל - מעות שעל הכר מנער את הכר והן נופלות: ההיתר הוא רק בשוכח, אבל במניח נעשה הכר בסיס לדבר האסור. וכן הצורך לנערו הוא רק בצריך לגופו של הכר לשכב עליו, אבל בצריך למקומו של הכר להשתמש שם מותר לו לטלטלו כשהמעות עליו.

שכח ארנק בחצר, מניח עליו ככר או תינוק ומטלטלו. פעם אחת שכחו שק מלא מעות בסרטיא (= רה"ר), והתיר להם רבי יוחנן להניח עליו ככר או תינוק ולטלטלו פחות פחות מד' אמות.

לדעת מר זוטרא ההיתר של ככר או תינוק הוא רק בשוכח, ולדעת רב אשי אסור אפילו בשוכח, והתירו רק לצורך טלטול המת מחמה לצל לפי שהוא כבוד הבריות.

